

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"א 25320-09-09 יבניאלי סלומנוביץ' נ' עיריית הרצליה ואח'

בפני כב' השופט רמי חיימוביץ

הדר יבניאלי סלומנוביץ'

תובעת

ע"י ב"כ א. פרויליך וניסים פרחי

נגד

נתבעים

1. עיריית הרצליה
באמצעות עו"ד פרנקו

2. אי. איי. ג'י חב' לביטוח בע"מ
באמצעות עו"ד בר טוב

ספרות:

[אליעזר ריבלין, תאונת הדרכים - תחולת החוק, סדרי דין וחישוב הפיצויים \(מהדורה 4, 2011\)](#)

חקיקה שאוזכרה:

[חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975: סע' 1](#)

[פקודת הנזיקין \[נוסח חדש\]](#)

[פקודת העיריות \[נוסח חדש\]: סע' 235](#)

[תקנות הביטוח הלאומי \(קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה\), תשט"ז-1956: סע' \(1\)335, \(1\)49ב'](#)

[חוק ביטוח בריאות ממלכתי, תשנ"ד-1994](#)

מיני-רציו:

* הגדרת ה"שימוש" ברכב כוללת גם "ירידה" מהרכב, לכן אם התאונה ארעה במהלך הירידה יש לראות הנהג כמשתמש ברכב. יישום המבחנים שקבעה הפסיקה, ובהם "הקרבה בזמן ובמקום, תכלית הפעולה והתפיסה הכוללת של מתחם הסיכון התעבורתי" מוביל למסקנה כי בנסיבות המקרה התאונה נעשתה במהלך הירידה מן הרכב וכחלק מן השימוש התעבורתי ברכב, ולכן היא מהווה תאונת דרכים.

* נזיקין – פיצויים לנפגעי תאונות דרכים – תאונת דרכים

* נזיקין – פיצויים לנפגעי תאונות דרכים – עלייה או ירידה מרכב

* נזיקין – פיצויים לנפגעי תאונות דרכים – שימוש ברכב

בתום נסיעה יצאה התובעת מרכבה וצעדה לעבר תא-המטען של הרכב כדי להוציא תיק. כשירדה מהמדרכה לכביש כדי לעמוד מול תא המטען נתקלה רגלה במפגע שהיה בכביש והיא מעדה. התובעת הגישה תביעה בעילות חליפיות לפי חוק הפלת"ד ופקודת הנזיקין.

בית המשפט פסק כי:

במקרה שלפנינו התובעת לא התרחקה מהרכב אלא צעדה לצדו כדי להוציא את תיקה מתא-המטען. מדובר במהלך אחד, מידי ורציף של ירידה מהרכב וצעידה לכיוון תא המטען כדי להוציא את התיק. הנפילה ארעה בתוך מהלך זה, מיד בתום הנסיעה, צמוד לרכב, במטרה לסיים את הנסיעה משום שהתובעת לא התכוונה להתרחק מן הרכב עד שהוציאה את התיק. הנפילה ארעה אפוא בזיקה לשימוש ברכב ובקרבת זמן ומקום לרכב.

אכן הנפילה עצמה ארעה כתוצאה מגורם חיצוני – בור בכביש – אולם התובעת ירדה מהמדרכה באותו מקום רק כדי לפתוח את תא המטען, להוציא את התיק. הימצאות התובעת במקום זה קשורה בטבורה לרכב, והתובעת לא הייתה נמצאת בו ולא הייתה נופלת אלמלא ביקשה להוציא את התיק מתא המטען – פעולה שכבר הוכרה בעבר כחלק מהשימוש ברכב. התובעת נפלה מיד בתום הנסיעה, צמוד לרכב. לפיכך, יש לראות בו חלק מהשימוש ברכב ונפילתה מהווה תאונת דרכים כהגדרתה בחוק הפלת"ד.

פסק דין

התובעת הגישה תביעה בעילות חליפיות לפי חוק הפלת"ד ופקודת הנזיקין. בתום נסיעה יצאה מרכבה וצעדה לעבר תא-המטען של הרכב כדי להוציא תיק. כשירדה מהמדרכה לכביש כדי לעמוד מול תא המטען נתקלה רגלה במפגע שהיה בכביש והיא מעדה. כתוצאה מכך נגרם לה שבר בקרסול.

קיימות מחלוקות בנוגע לנסיבות התאונה; לסיווגה כתאונת דרכים או כרשלנות; לקיומה של אחריות אם יקבע שאין מדובר בפלת"ד. כמו כן קיימת מחלוקת בשאלת הנזק שכן אחרי התאונה השביחה התובעת את הכנסתה במאות אחוזים.

לאחר בחינת הראיות ושמיעת טענות הצדדים מצאתי לקבוע כי מדובר בתאונת דרכים.

התובעת והתאונה

1. התובעת, ילידת 19/2/1962, כבת 52. במועד התאונה עסקה במכירת מוצרי טאפזור וכיום עובדת ברשת סטימצקי.

2. ב-11/6/07, בשעה 9:45 לערך, חנתה את רכבה, יצאה ממנו וצעדה על המדרכה לעבר תא המטען כדי להוציא תיק. כשירדה מהמדרכה לכביש, כדי לעמוד מול תא המטען, נתקלה רגלה הימנית בבור שהיה בכביש והיא מעדה ונחבלה. כתוצאה מכך נגרם שבר בקרסול שבעטיו נאלצה לעבור ניתוח. נכותה הרפואית, כפי שהוערכה ע"י מומחים רפואיים, עומדת על 19%.

3. במקור הוגשה התביעה כנגד העירייה בלבד בעילות מפקודת הנזיקין. בהמשך, לאחר שהעירייה טענה כי מדובר בתאונת דרכים, תוקנה התביעה והוספה עילה חלופית על פי חוק

הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (חוק הפיצויים) כנגד מבטחת הרכב בו נסעה - AIG ישראל חברה לביטוח בע"מ (המבטחת).

4. בבית המשפט העידו התובעת ובעלה וכן העידו מטעם העירייה מר מתי ברודנר, מנהל מחלקת אחזקת כבישים בעיריית הרצליה וגב' כרמל וידאל, מנהלת מוקד עירוני בעיריית הרצליה.

נסיבות התאונה

5. לאחר שמיעת הראיות מצאתי לקבל את גרסת התובעת בנוגע לנסיבות התאונה. מדובר אמנם בעדות יחידה של בעל דין, שכן לא היו עדים לנפילה, אולם מצאתי כי מדובר בגרסה עקבית, אמינה וסבירה שיש לה חיזוקים בראיות נוספות.

6. כך תארה את התאונה בתצהיר עדותה הראשית: " **החניתי את רכבי, מ.ר. 13-523-03 במפרץ חניה ברח' לוי בהרצליה, במקביל למדרכה ויצאתי ממכוניתי אל המדרכה. הלכתי אל קצה המכונית כדי להוציא את תיקי מתא המטען וכאשר הורדתי את רגלי מן המדרכה אל הכביש, כדי לעמוד במקום המתאים לפתיחת תא המטען של מכונית, נלכדה כף רגלי בתוך בור שהיה בכביש בסמוך למדרכה. מעדתי ונפלתי על הכביש, כשכף רגלי הימנית מעוקמת". תיאור דומה תיארה בחקירתה בבית המשפט: " **יצאתי מדלת הנהג, הלכתי מאחורי הרכב, איך שעמדתי לפתוח את הבגאז ... יצאתי מהאוטו ממושב הנהג והייתי על המדרכה. הלכתי לאחורי האוטו לפתוח את תא המטען ונפלתי. באותו רגע אני לא זוכרת האם נפלתי אחרי שעשיתי צעד או לא. אני זוכרת שירדתי עם שתי רגליי מהמדרכה לכביש ואז נפלתי**" [עמ' 26, 1]. התרשמתי שעדות התובעת אמינה וכי היא מתארת את הדברים כפי שקרו ואינה מנסה להטות את העדות לכיוון זה או אחר. התובעת אף אמרה בכנות כי כלל לא סברה שמדובר בתאונת דרכים משום שמעדה בגלל הבור שבכביש (ונער, נוכח טיעוני המבטחת, כי דעת התובעת אינה משפיעה על הסיווג המשפטי של התאונה).**

7. חיזוק לגרסת התובעת נמצא בעדות בעלה ובתמונות שצילם ביום התאונה ובהן נראים הרכב והבור שנמצא סמוך לחלקו האחורי של הרכב [ת/1 – ת/6]. אין ספק כי יש לבחון את עדות הבעל בזהירות רבה, בהיותו בעל אינטרס ברור, וממילא הוא אינו יכול להעיד על נסיבות התאונה ועדותו לגביהן היא עדות שמועה. עם זאת, הוא רשאי להעיד על דברים ששמע באוזניו, ועדותו מאשרת כי גרסתה הראשונית של התובעת מיד לאחר התאונה היתה דומה מאוד לגרסתה כיום. גם התמונות שצילם, המתמקדות ברכב ובבור מלמדות כי כך חשב בזמן אמת. אין ספק שהתמונות צולמו סמוך לתאונה, שכן ב-2008 תיקנה העירייה את הבור. כלומר – התמונות צולמו כבר ב-2008, הרבה לפני הגשת התביעה. התובעת גם הגישה תמונות של הבור המתוקן [ת/7 ו-ת/8], ומכאן עולה כי המשיכה ועקבה אחרי הבור גם אחרי התאונה דבר המחזק את גרסתה. חיזוק נוסף נמצא בכך שמדוח מד"א עולה כי התובעת פונתה מהמקום בו נמצא הבור ובו חנה רכבה בזמן התאונה.

8. המסקנה העולה היא כי נסיבות התאונה הן כפי שתארה אותן התובעת, היינו – התובעת החנתה את רכבה, יצאה ממנו, פסעה לצד הרכב לכיוון תא המטען כדי להוציא את התיק, וכשהורידה את אחת מרגליה מהמדרכה לכביש, כדי לעמוד מול תא המטען, נכנסה הרגל לבור שהיה בכביש והתובעת איבדה את שיווי משקלה ונפלה.

סיווג התאונה

9. משעמדנו על נסיבות התאונה ניצבת בפנינו משימה קשה לא פחות והיא סיווג המשפטי של התאונה כתאונת דרכים או כתאונה אחרת שחלה עליה פקודת הנזיקין.

10. הבסיס הנורמטיבי לדיון מצוי בסעיף 1 לחוק הפלת"ד שם נקבע כי "שימוש ברכב מנועי" כולל גם "כניסה לתוכו או ירידה ממנו". המחוקק הרחיב את השימוש ברכב גם לשלב הכניסה והיציאה במודע, תוך סטייה מהצעת החוק שקדמה לתיקון מס' 8 לחוק, ובכך אימץ את הגישה לפיה השימוש ברכב משתרע גם על פעולות שאינן חלק מן הנסיעה עצמה, ובלבד שהן חלק מליבת הנסיעה ומהשימוש התחבורתי ברכב. אלא שהחוק אינו מגדיר מתי מסתיימת הירידה ומתי הופך הנהג להולך רגל והגבול בין התחומים יכול שיהא דק מכל דק, והוא כהבדל בין תכלת לכרתי או בין זאב לכלב לפני עלות השחר (כדברי כב' השופט חשין בהקשר אחר). ואכן, עיון בפסיקה מגלה כי במצבים דומים לשלנו הגיעו בתי המשפט למסקנות שונות, כשכל החלטה מתבססת על נסיבותיו הייחודיות של המקרה. ראו: ת.א. (שלום ת"א) 37888/06 בזק נ' כלל [פורסם בנבו] (18/11/08); ת.א. 22220-05-10 מ.ש.נ' ציון [פורסם בנבו] (2/10/11); ת.א. 21445-02-11 נחום נ' כלל [פורסם בנבו] (29/1/12); ת.א. 60703-10-10 המל"ל נ' אמג'יד אלבנה [פורסם בנבו] (23/5/12); ע"א (מחוזי- חיפה) 542/94 סבג נ' דולב; ת.א. (שלום- רמלה) 2865/04 בצרי נ' כלל [פורסם בנבו] (20/8/07); ת.א. (חיפה) 17048-06 מרזב נ' מגדל [פורסם בנבו] (20/6/11); לעומת ת.א. 28356-05-10 קירשנר נ' ביטוח חקלאי [פורסם בנבו] (23/5/12); ת.א. 21879-09-10 קליגר נ' מגדל [פורסם בנבו] (3/6/12); ת.א. 2878-12-10 אגבאריה נ' מנורה [פורסם בנבו] (9/4/13); ות.א. 13934-02-10 בושרי נ' בושרי [פורסם בנבו] (29/8/13) שערעור עליו נדחה לאחרונה ע"א 10791-10-13 בושרי נ' בושרי [פורסם בנבו] (1/6/14).

11. גם בענייננו סיווג התאונה אינו חף מלבטים, אולם לאחר בחינת הוראות החוק והפסיקה מצאתי כי ישום הדין על נסיבותיו הייחודיות של המקרה מוביל למסקנה כי מדובר בתאונת דרכים. אין מחלוקת כי הירידה עשויה להימשך גם לאחר ניתוק הקשר הפיסי לרכב וכי נפגע עשוי להיחשב כמשתמש ברכבו כל עוד נותרה זיקה לשימוש ברכב המנועי. אדם היורד מרכבו "חושף עצמו לסכנות האורבות בדרך כלל למי שמצוי בדרך או בקרבתה ... כל עוד הימצאותו של הנהג מחוץ לרכב קשורה בטבורה לשימוש בו, ולמעשה מהווה אותו השימוש, כי אז פגיעה בו תחשב כנגרמת עקב השימוש" (ע"א 554/89 מ"י נ' אלראהב, פ"ד מה(2) 338 [1990]). הזיקה לרכב ולנסיעה נבחנת במבחנים פיסיים ומהותיים – סמיכות הזמנים שבין סיום הנסיעה לבין הפגיעה; המרחק הפיסי שבין מקום הפגיעה לבין הרכב; סיבת הימצאותו של הנפגע במקום והקשר שבין התאונה לבין הירידה מהרכב. ככל שהתאונה קשורה לעצם הירידה מהרכב וקרובה אליה בזמן ובמקום, כך ניטה לראות בה תאונת דרכים (רע"א 9084/05 אגד נ' ינטל [פורסם בנבו] [2007]; וראו גם פסק דינה של כב' השופטת שטרסברג-כהן בת.א. (חי') 1653/89 אוחנה נ' אליעזר שאוזכר בפסיקה; אליעזר ריבלין, תאונות הדרכים, תחולת החוק, סדרי דין וחשוב פיצויים [מהדורה רביעית, תשע"ב-2012], 180; וגישתו המרחיבה של אנגלרד בספרו פיצויים לנפגעי תאונות דרכים [מהדורה שלישית, תשס"ה-2005] 134).

12. במקרה שלפנינו אי ספק כי התובעת לא התרחקה מהרכב אלא צעדה לצדו כדי להוציא את תיקה מתא-המטען. מדובר במהלך אחד, מיידי ורציף של ירידה מהרכב וצעידה לכיוון תא המטען כדי להוציא את התיק. הנפילה ארעה בתוך מהלך זה, מיד בתום הנסיעה, צמוד לרכב, במטרה לסיים את הנסיעה משום שהתובעת לא התכוונה להתרחק מן הרכב עד שהוציאה את התיק. הנפילה ארעה אפוא בזיקה לשימוש ברכב ובקרבת זמן ומקום לרכב. אכן הנפילה עצמה ארעה כתוצאה מגורם חיצוני – בור בכביש – אולם התובעת ירדה מהמדרכה באותו מקום רק כדי לפתוח את תא המטען, להוציא את התיק. הימצאות התובעת במקום זה קשורה בטבורה לרכב, והתובעת לא היתה נמצאת בו ולא הייתה נופלת אלמלא ביקשה להוציא את התיק מתא המטען – פעולה שכבר הוכרה בעבר כחלק מהשימוש ברכב. יתכן אמנם כי שינוי נסיבות קל עשוי היה להוביל למסקנה שונה, למשל, אם התובעת היתה מתרחקת מהרכב ואז חוזרת אליו או אם היתה משתהה ומבצעת פעולות אחרות טרם הוצאת התיק מתא-המטען. אלא שזה אינו המצב בענייננו, ובמקרה הנוכחי נמצא כי התובעת נפלה מיד בתום הנסיעה, צמוד לרכב. לפיכך מצאתי כי יש לראות בו חלק מהשימוש ברכב ונפילתה מהווה תאונת דרכים כהגדרתה בחוק [הפלת"ד](#).

13. לשון אחר: הגדרת ה"שימוש" ברכב כוללת גם "ירידה" מהרכב, לכן אם התאונה ארעה במהלך הירידה יש לראות הנהג כמשתמש ברכב. יישום המבחנים שקבעה הפסיקה, ובהם "הקרבה בזמן ובמקום, תכלית הפעולה והתפיסה הכוללת של מתחם הסיכון התעבורתי" (פ"ד ינטל) מוביל למסקנה כי בנסיבות המקרה התאונה נעשתה במהלך הירידה מן הרכב וכחלק מן השימוש התחבורתי ברכב, ולכן היא מהווה תאונת דרכים. צעידתה של התובעת לתא-המטען מיידי בתום הנסיעה הייתה נלווית לנסיעה ובוצעה בתוך רצף פעולות אחד מן הנסיעה ומן הירידה לרכב. נפילתה, גם אם ארעה מבור, נגרמה משום שהיא ירדה מהמדרכה לכביש כדי לעמוד מול תא המטען ולפתוח אותו. לפיכך יש לראות בה חלק אינטגרלי מהנסיעה.

אחריות לפי פקודת הנזיקין

14. משקבענו כי התאונה היא תאונת דרכים אין צורך לדון באחריות לפי [פקודת הנזיקין](#). עם זאת, לשלמות התמונה, נאמר כי לו היה נקבע שאין מדובר בתאונת דרכים היתה קמה, בנסיבות העניין, אחריות לעירייה.

15. לרשות מקומית אחריות לשלוםם וביטחונם של ההולכים ברחובותיה ועל מדרכותיה ומוטלת עליה חובה חוקית מפורשת לדאוג לתחזוקה נאותה של כבישים ומדרכות שבשטחה ([סעיף 235 לפקודת העיריות](#) [נוסח חדש]). חובה זו נובעת גם מדיני הרשלנות הכלליים ([ע"א 73/86 שטרנברג נ' עיריית בני ברק, פ"ד מג\(3\) 343 \[1989\]](#); [ע"א 262/89 עיריית חיפה נ' זוהר, פ"ד לו\(3\) 757 \[1983\]](#)). אכן, עירייה אינה יכולה להיות מודעת לכל מכשול או מפגע שבתחומה, ואינה יכולה להיות אחראית לכל בור בכביש או במדרכה, ברם, עליה לצפות כי במדרכות ובכבישים יתגלו מפגעים, וכי הולכי רגל עלולים להיפגע ממפגעים ומכשולים שנמצאים במקומות המיועדים להליכה, ועליה לבצע פעולות להפחתת הסיכון, ובכלל זה בדיקות סבירות ותקופתיות של שטחה כדי לוודא שאין בו מפגעים.

16. אין ספק כי הנתבעת 2 – עיריית הרצליה – בחרה שלא לבצע בדיקות שכאלו (כך העידו העדים מטעמה) וככל שבחרה שלא לבצען היא חבה בפגיעות שנגרמו מאותם מפגעים שהיו בשטחה ושהיא לא טרחה לאתרם. זאת ועוד, במקרה הנוכחי נמצא כי הבור שהיה במקום התאונה היה מפגע מסוכן. אין מדובר בבור עמוק, אולם ניתן למעוד ומיקומו סמוך למדרכה,

במקום שבו חונים עוברים ושבים ויורדים מן המדרכה לכביש, מגביר את הסיכון שכן הוא הופך את הירידה לבלתי בטוחה. סיכון צפוי זה אכן התממש בענייננו, ובנסיבות אלו קמה לעיריה אחריות לתאונה. עם זאת, נוסף כי בהתאם ל**פקודת הנוזקין** היה מקום לייחס אשם תורם לתובעת, על שלא בחנה את נתיב ירידתה מהמדרכה – בכל זאת: אין מדובר בהליכה רציפה במדרכה ומוטלת על ההולך חובת זהירות כלשהי – ואשם זה מוערך ב-25%.
לו היה נקבע כי אין מדובר בתאונת דרכים היתה מוטלת אחריות על הנתבעת 1 בניכוי אשם תורם של 25%, כאמור.

הנוזק

17. ממקום התאונה הובהלה התובעת לבית חולים "מאיר" בכפר סבא, שם אובחנה כסובלת משבר ותת נקע בקרסול ימין וכן שברים בבסיסי המסרקים 1,2 ו-3 עם פריקה של מפרק הלספרנק בכף רגל ימין. התובעת אושפזה למשך 22 ימים במהלכם נותחה לצורך קיבוע השבר בקרסול ולשחזור השברים בכף רגל ימין. כחודש לאחר שחרורה, ב-30/7/07, אושפזה בשנית למשך 29 ימים עקב זיהום שהתפתח מסביב למסמר בכף רגלה המנותחת וטופלה באנטיביוטיקה. כחודשיים לאחר מכן, ב-1/11/07, במסגרת אשפוז יום נותחה להוצאת בורג מקרסול ימין. בהמשך טופלה בפיזיותרפיה ונזקקה לשימוש במשככי כאבים ולנעילת נעל מיוחדת. סה"כ שהתה התובעת ב-42 ימי אשפוז.

18. **הנכות הרפואית**: מומחה מטעם בית המשפט, ד"ר קובי שיף, העריך כי לתובעת נותרה נכות צמיתה בשיעור 19% - 10% נכות בשל השפעה קלה על כושר הפעולה הכללי או התנועות לפי **סעיף 135(1) ב' לתקנות המוסד לביטוח לאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה)**, תשט"ז-1965 (**התקנות**) ו-10% נכות בשל הגבלה בתנועות במפרקי הטרסוס לפי **סעיף 149(1) ב' לתקנות**. המומחה קבע כי התובעת שהתה באי כושר זמני (100%) למשך 5 חודשים ומנכות זמנית של 50% למשך חודשיים נוספים. המומחה התייחס להחמרה שתיתכן בעתיד וקבע כי עלולה להיות החמרה בכאב ובמנח כף הרגל בשל התקדמות השינויים הניווניים ויתכן כי יהיה צורך בביצוע ניתוח נוסף.

19. **הנכות התפקודית**: הנכות הרפואית היא נכות משמעותית, אך במקרה הנוכחי קיימת מחלוקת בנוגע להשפעתה שכן לאחר התאונה הושבח שכרה של התובעת באופן משמעותי ובמאות אחוזים לעומת שכרה לפני התאונה. מן הראיות עולה טרם התאונה עסקה התובעת במכירת כלי בית בחברת "טאפרוויר ישראל בע"מ" והכנסותה **השנתית** עמדו על כ-6,000 ₪ בלבד. הכנסה זו לא השתנתה באופן משמעותי לאחר התאונה, אולם ב-2012 החלה עובדת כשכירה ברשת סטימצקי בשכר **חודשי** של כ-5,100 ₪ - כשכרה השנתי לפני התאונה.

20. אין ספק כי שיפור כה משמעותי בשכרה של התובעת הוא בעל השפעה על הערכת הנכות התפקודית. עם זאת, אין מדובר בנתון יחיד ויש להתחשב גם ביתר נתוני התיק. במקרה הנוכחי התובעת הסבירה כי נאלצה להתחיל לעבוד כשכירה בלית ברירה, בעקבות קשיים כלכליים שנוצרו, בין השאר, משום שבעלה, שעבד כנגר עצמאי, לקה באירוע מוחי והכנסותיו נפגעו באורח משמעותי. התובעת הוסיפה והסבירה כי חלו שינויים משפחתיים נוספים שאפשרו את יציאתה לעבודה רק בשנת 2012, ובכלל זה התבגרות ילדיה שעד לשלב זה נזקקו לעזרה מוגברת (ומטעמים של צנעת הקטינים לא נרחיב; ראו עמ' 23, 25). עולה אפוא כי הכנסות התובעת לפני התאונה אינן משקפות את פוטנציאל ההשתכרות שלה, וכי השיפור בהכנסותיה לא נובע משיפור מקצועי רגיל וטבעי אלא משינוי מהותי שארע בחייה וחיוב אותה להתחיל להתפרנס. זאת ועוד, פגיעה בקרסול

היא בעלת מאפיינים תפקודיים בעבודתה הנוכחית של התובעת, בחנות ספרים, שכן עבודה זו מחייבת עמידה ממושכת בקופה, סחיבת ספרים וסידורם וכו'; ואין ספק גם כי היא בעלת השפעה בפעולות משק בית שמחייבות עמידה ממושכת. מנגד נעיר כי התובעת לא הביאה ראיות ממקום עבודתה על מגבלה או קושי הנובעות מנכותה, ובפועל הודתה כי הנכות אינה מונעת ממנה לעבוד משרה מקסימלית לתפקידה (85% משרה) וכי מנהלת החנות אינה מודעת לנכותה [עמודים 22-23].

21. שקלול הנתונים מכאן ומכאן, ובכלל זה טיב הפגיעה, גילה של התובעת (כבת 52), השכלתה וניסיונה, העובדה שטרם התאונה לא עבדה ושהכנסתה השתפרה משמעותית, העובדה שבגיל מבוגר ועם הפגיעה הצליחה להשתלב בעבודה וכיום אין פגיעה גלויה בעבודתה, אך גם אפשרות כי אם תאבד עבודתה בסטימצקי ותאלץ לחפש עבודה אחרת תוגבל על ידי הנכות, מוביל למסקנה כי הנכות התפקודית היא בשיעור 10% (כמחצית הנכות הרפואית).

ראשי הנזק

22. הפסדי השתכרות לעבר: התאונה ארעה ביוני 2007. התובעת לא צרפה נתונים על הכנסתה ב-2006 או בשנים שלפני כן. ב-2007 הכנסותיה עמדו על כ-6,000 ₪. הואיל ולאחר התאונה שהתה בתקופת אי כושר ממושכת ולא סביר כי עבדה במחצית השניה של 2007, עמדו הכנסותיה החודשיות טרם התאונה על כ-1,000 ₪ לחודש. הפסדיה במחצית השניה של שנת 2007 עמדו על אפוא על סך של 6,000 ₪. בשנים 2008 – 2011 עמדו הכנסותיה על סכום חודשי ממוצע של כ-350 ₪ לחודש. לא ניתן לייחס את כל הירידה בהכנסות לפגיעתה בתאונה, והתובעת לא הביאה ראיות בנושא, אולם סביר שהיתה לתאונה השפעה מסויימת, הן בהיקף המכירות והן בצורך בגיבוש חוג לקוחות מחדש, ולפיכך מוערכים הפסדיה, עד 2012, בהתאם לנכות, בסכום של 5,400 ₪. אין מקום לפסוק הפסדי השתכרות לאחר 2012 בשל השבחת שכרה. הפסדי העבר, בתוספת ריבית, עומדים אפוא על סכום של 12,526 ₪.

23. **הפסדי השתכרות לעתיד**: בהתאם לשכרה של התובעת, לנכות ולתוחלת שנות עבודה עומדים ההפסדים לעתיד על סך של 73,847 ₪ $(5,107 * 10\% * 140.6)$. לסכום זה יש להוסיף הפסדי פנסיה בסך 8,861 ₪.

24. **עזרת הזולת**: התובעת לא הביאה ראיות לעזרה בשכר לאחר התאונה, אף שטענה כי זכתה לעזרה שכזו. עם זאת, סביר כי נוכח פגיעותיה ותקופת אי הכושר הארוכה שבה לא יכלה לעמוד על רגליה סביר כי לא יכלה לנהל את משק הבית ונזקקה לעזרה רבה. באין ראיות מוערכת עזרה זו, באופן גלובלי, בסכום של 15,000 ₪ לתקופת העבר. אשר לעתיד: נוכח הפגיעה כיום שמחייבת ככל הנראה עזרה מינימאלית, ובשים לב לאפשרות החמרה עתידית, נפסק סכום של 50,000 ₪.

25. **הוצאות רפואיות**: הוצאותיה הרפואיות של התובעת מכוסות במסגרת **חוק ביטוח בריאות ממלכתי**. בגין השתתפות עצמית בתרופות, היטלי רופאים וכיוצ"ב, ראיתי לפסוק, לעבר ולעתיד, סכום גלובאלי של 10,000 ₪. סכום זה מבטא את ההוצאות להן נדרשה (בגין חלקן צורפו קבלות). אינני רואה לנכון לחייב את הנתבעת בהוצאות שהוציאה עבור חוות דעת רפואית הנדרשת לעילת התביעה החלופית. בנוסף מצאתי לפסוק פיצוי בסך 10,000 ₪ בגין הוצאות נסיעה מוגברות הנובעות מן הפגיעה בקרסול.

26. **כאב וסבל**: בהתאם לדין הפיצוי בגין נכות בשיעור 19% ו- 42 ימי אשפוז עומד על סך של 49,100 ₪.

סך נזקי התובעת – 229,334 ₪.

סוף דבר

27. תביעתה של התובעת על פי **חוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים**, כנגד התובעת 2, מתקבלת. התובעת 2 תשלם לתובעת פיצוי בסך 229,334 ₪ בתוספת שכ"ט כדין ואגרה. הסכומים ישולמו בתוך 30 ימים.

28. תביעתה של התובעת על פי **פקודת הנזיקין**, כנגד התובעת 1, נדחית. בנסיבות העניין, הואיל ונמצא כי מפגע של העירייה גרם לתאונה, אף כי מבחינה משפטית מדובר בתאונת דרכים, לא נפסקות הוצאות.

ניתן היום, ד' תשרי תשע"ה, 28 ספטמבר 2014, בהעדר הצדדים.